

Structuurrapport Leerstoel Sociaal Werk

Universiteit voor Humanistiek

Mei 2023

Inleiding

Er is in Nederland dringend behoefte aan een reguliere leerstoel sociaal werk aan een Nederlandse universiteit. Op veel hogescholen en op verschillende universiteiten vindt wel onderzoek naar sociaal werk plaats, maar afgezien van twee tijdelijke bijzondere leerstoelen is de wetenschappelijke aandacht voor sociaal werk sterk afhankelijk van de toevallige expertise van individuele hoogleraren en hun stafleden. Zij produceren een groot aantal hoogstaande wetenschappelijke publicaties waaronder jaarlijks een substantieel aantal dissertaties. Er is ook veel onderzoek (verricht en nog lopend) naar effectiviteit van sociaal werk, dat om synthetisering en verdere theorievorming vraagt. Een solide inbedding van wetenschappelijk onderzoek en onderwijs op het gebied van sociaal werk ontbreekt echter, zowel in de bachelor als in de master-opleidingen. Ook kent NWO vooralsnog geen programma dat zich richt op sociaal werk.

Al eerder heeft een ad-hoc commissie van de Gezondheidsraad geadviseerd dat een solide kennisinfrastructuur voor het sociaal domein noodzakelijk is. Er is tevens in een samenwerking met vele partijen een kennis- en onderzoeksagenda voor sociaal werk ontwikkeld, die aangeeft dat een reguliere leerstoel aan een universiteit van groot belang is. De internationaal breed aanvaarde definitie van sociaal werk geeft eveneens aan dat sociaal werk niet alleen een beroep maar ook een academische discipline is.

Internationaal loopt Nederland ook uit de pas komen met andere Europese landen. In bijna al die landen heeft het sociaal werk een eigen plaats in het universitaire bestel. Internationaal en nationaal bestaat een uitgebreid kennisdomein met een aanzienlijke wetenschappelijke theorievorming en met honderden 'peer reviewed' tijdschriften, waaronder een tiental A-tijdschriften die breed op sociaal werk gericht zijn. Ook het aantal dissertaties op het gebied van sociaal werk is internationaal zeer omvangrijk.

Het is daarom hoog tijd om deze agenda goed te borgen. Een reguliere leerstoel en een wetenschappelijke master sociaal werk kunnen hieraan een cruciale bijdrage leveren. Daarbij kan een leerstoel een belangrijke bijdrage leveren aan de sterk levende behoefte aan synthetiserende activiteiten met betrekking tot onderzoek naar sociaal werk, middels organisatie van conferenties, symposia en uitbrengen van publicaties.

Verschillende partijen die zich georganiseerd hebben rond sociaal werk – waaronder de beroepsvereniging voor professionals in het sociaal werk (BPSW), de brancheorganisatie Sociaal Werk Nederland, de Stichting Sociaal Werk (SSW), de stichting Sterker Sociaal Werk, en de Marie Kamphuis Stichting hebben zich verenigd om samen met de Universiteit voor Humanistiek op deze universiteit een leerstoel sociaal werk mogelijk te maken.

Sociaal werk in Nederland

Het domein van het sociaal werk is de afgelopen decennia aanzienlijk uitgebreid als gevolg van maatschappelijke en beleidsmatige ontwikkelingen, waaronder extramuralisering van de zorg, decentralisatie van het sociaal domein, en toenemende maatschappelijke ongelijkheid en polarisatie. Het domein van de beoogde leerstoel betreft empirische en normatieve vragen met betrekking tot de praktijk van het sociaal werk. Empirische vragen over effectieve interventies en normatieve vragen over de relatie tussen maatschappelijke ontwikkelingen en actuele en gewenste antwoorden daarop vanuit het werkveld, en empirische en normatieve vragen over de positie van sociaal werk ten opzichte van aanpalende werkvelden.

In Nederland bestaat het sociaal werk al ruim honderd jaar. In het sociaal werk zijn naar schatting circa 124.000 mensen werkzaam¹. Zij werken in uiteenlopende velden, van hulp aan vluchtelingen, schuldhulpverlening tot en met jeugdzorg, ggz, bijstand en re-integratie. Sociaal werk richt zich vooral op burgers met een achtergestelde sociale positie: lager opgeleiden en lager betaalden, of burgers die vanwege hun gezondheid, beperking, leeftijd, culturele achtergrond, moeite hebben om met de dagelijkse complexiteit van het leven om te gaan. Zij zijn veelal beperkt in hun sociale participatie. Ze nemen minder deel aan het onderwijs, aan de arbeidsmarkt, aan het onderwijs, aan de politiek en verkeren daardoor vaker in een isolement. De opdracht van het sociaal werk is om sociaal kwetsbare burgers - als individu en als groep - in hun sociaal functioneren te ondersteunen en om sociale kwaliteit te versterken. Het sociaal werk is een kernberoep in de eerste lijn – naast bijvoorbeeld de huisarts, de wijkverpleegkundige en wijkagent – gericht op humanisering van de samenleving. De beroepscode spreekt over bevordering van mensenrechten en menselijke waardigheid.

Sociaal werk op de UvH

De UvH heeft besloten om in samenwerking met bovengenoemde partijen een leerstoel sociaal werk te vestigen. Bij een reguliere leerstoel past ook academisch onderwijs op hetzelfde terrein, via een track in bestaande masters of bij voorkeur via een zelfstandige master. Dit opdat de kennis die middels het onderzoek onder leiding van de hoogleraar verzameld wordt, ook het werkveld ten goede komt, en om te zorgen voor structurele bekostiging van onderzoek en onderwijs dat vanuit de leerstoel wordt ontwikkeld. Het plan is om eerst een leerstoel te vestigen en de hoogleraar de taak te geven om binnen twee jaar te zorgen voor vestiging van een (uiteraard academische) master sociaal werk binnen de UvH.

Een reguliere leerstoel en een Master Sociaal Werk sluiten goed aan bij het onderwijs en onderzoek binnen de Universiteit voor Humanistiek. De oriëntatie van de UvH op normativiteit, morele dilemma's, zingeving en humanisering is een bron van

---

¹ Er zijn verschillende cijfers in omloop. Deze schatting is gebaseerd op een combinatie van 74.000 sociaal werkers volgens Sociaal Werk Nederland en 50.000 medewerkers in de jeugdzorg volgens Jan Willem Bruins van BPSW (mondelinge informatie), zie ook <https://www.movisie.nl/sites/movisie.nl/files/2020-03/Notitie-Sociaal-werkers-2020.pdf> en <https://www.fcbmagazine.nl/sociaalwerkwerkt/jaarbeeld-2021/>.

inspiratie voor het sociaal werk. Binnen de UvH wordt ook al veel onderzoek verricht naar sociaal werk, met name in de leerstoelen Burgerschap en Humanisering van de Publieke Sector (BHPS), de leerstoel Geestelijke Verzorging (GV) en de leerstoel Humanisme en Sociale Weerbaarheid (HSW). Omgekeerd kan de leerstoel toegevoegde waarde hebben door de kennis en ervaring in het sociale domein en werkveld. Thema's die op de UvH reeds sterk ontwikkeld zijn, zoals geestelijke verzorging, zorgethiek, burgerschap, Bildung, ethische, normatieve en democratische professionaliteit, humanisering van de publieke sector, zingeving, kwetsbaarheid worden via het thema van sociaal werk met elkaar verbonden.

Meer specifiek gesteld sluit de Master Sociaal Werk uitstekend aan bij de drie masters die de UvH nu reeds heeft. Ten eerste sluit sociaal werk goed aan bij het werkveld van geestelijke verzorging dat centraal staat in de Master Humanistiek. Tussen geestelijke verzorging en sociaal werk bestaan belangrijke overeenkomsten. Zo zijn beide gericht op levensproblemen en daardoor (in tegenstelling tot de ggz en de medische zorg) niet afhankelijk van diagnosestelling. Daarbij zijn er ook maatschappelijke ontwikkelingen en ontwikkelingen in de werkvelden waardoor sociaal werk en geestelijke verzorging steeds meer naar elkaar toe groeien. Zo is er bij beide sprake van toenemende vraag naar wetenschappelijk gefundeerde methoden. Qua werkveld groeien beide naar elkaar toe doordat geestelijke verzorging meer extramuraliseert. Dit werkveld lag traditioneel in de intramurale zorg maar de extramuralisering van de zorg heeft ertoe geleid dat geestelijke verzorging zich uitbreidt naar extramurale hulp bijvoorbeeld bij huisartsen en in het sociaal domein bij onder andere sociale wijkteams. Ook bestaan er zingevingsvragen en existentiële vragen op terreinen waarop sociaal werkers reeds actief waren maar geestelijk verzorgers mogelijk een rol kunnen gaan spelen, zoals arbeidsmarkt-integratie, rouwverwerking of goed leven na pensioen. Aandacht voor zingeving is onderdeel van het beroepsprofiel van sociaal werkers. Aandacht voor hoe organisaties zingeving van cliënten en professionals kunnen bevorderen sluit hier naadloos op aan.

Er zijn ook duidelijke raakvlakken tussen sociaal werk en de UvH-Master Zorgethiek en beleid (ZEB). In die master staan normatieve en empirische vragen op het gebied van goede zorg en hulp centraal; vragen die ook voor de master sociaal werk van groot belang zijn. En ten slotte zijn er belangrijke raakvlakken met de Master Burgerschap en kwaliteit van samenleven (BKS). In die master staan vragen over (verbetering van) participatie, ethische en democratische professionaliteit en interacties tussen burgers en professionals centraal. Ook dat zijn vragen die in het sociaal werk een centrale rol spelen.

Omgekeerd voegt een Master Sociaal Werk ook veel aan de bestaande masters toe. Ten eerste expertise over het werkveld van sociaal werk in brede zin. In de andere masters komen wel steeds aspecten van sociaal werk aan de orde, maar deze worden niet apart belicht. In de beoogde Sociaal Werk Master gebeurt dat wel. De Sociaal Werk Master stelt bijvoorbeeld vragen over hoe maatschappelijke ontwikkelingen nieuwe vragen genereren voor sociaal werk en voor de ontwikkeling van de professionaliteit van sociaal werkers. Specifiek voor de Master Humanistiek is een belangrijke aanvulling van de beoogde nieuwe master dat sociaal werk niet alleen is gericht op levensproblemen maar ook op maatschappelijke problemen die levensproblemen mogelijk veroorzaken of versterken. De master kan dus de maatschappelijke oriëntatie en inbedding van de Master

Humanistisch versterken. Daarbij is ook de expertise in het sociaal domein een cruciale component van de sociaal werk master die de Master Humanistiek aanvult. Ten opzichte van de Master Zorgethiek is de kennis over sociaal werk in de zorg aanvullend, aangezien de Master Zorgethiek meer gericht is op zorgverleners, terwijl in zorginstellingen ook veel sociaal werkers werkzaam zijn. Ten opzichte van de Master Burgerschap en Kwaliteit van Samenleven is de specifieke kennis over expertise en methoden van sociaal werk en over beroepsethiek van sociaal werkers in het publieke domein een welkome aanvulling.

Maatschappelijk gezien zijn een reguliere leerstoel en een academische master ook van groot belang. Er is een groot tekort aan sociaal werkers; zij verlaten het werkveld regelmatig omdat ze te weinig verdieping kunnen vinden. Een academische master kan daarop deels een antwoord vormen. Daarbij dragen een leerstoel en een master bij aan de erkenning van maatschappelijk en wetenschappelijk belang van sociaal werk; een terrein waar ook theoretisch veel verdieping noodzakelijk en wenselijk is. Dat kunnen sociaal werkers met een wetenschappelijke master ook zelf verder vormgeven in de praktijken waar ze werkzaam zijn.

Maatschappelijke ontwikkelingen

Een aantal recente maatschappelijke en beleidsmatige ontwikkelingen heeft de urgentie van meer wetenschappelijk gefundeerde kennis op het gebied van sociaal werk vergroot. Maatschappelijk gezien is er, ten eerste, de afgelopen decennia sprake van toegenomen sociale ongelijkheid, waaronder kansenongelijkheid. De aandacht daarvoor is de afgelopen jaren ook toegenomen. Sociaal werkers spelen van oudsher een cruciale rol in bestrijding van sociale ongelijkheid en kansenongelijkheid, door burgers te stimuleren en te equiperen om zich te ontwikkelen en door hen te helpen om sociale, emotionele en materiele belemmeringen uit de weg te ruimen. Nu de urgentie hiertoe maatschappelijk ook weer breder erkend wordt, is wetenschappelijke kennis over methoden om dit te doen ook zeer urgent.

Ten tweede is er de afgelopen decennia ook sprake van toenemende polarisatie tussen bevolkingsgroepen, in termen van culturele en religieuze achtergrond en/of migratieachtergrond, maar ook in termen van leeftijd en opleidingsniveau. Dit gaat gepaard met spanningen, die in wijken en buurten maar ook op sociale media, regelmatig pijnlijk voelbaar zijn en tot conflicten leiden. Ook in het tegengaan van polarisatie spelen sociaal werkers van meet af aan een cruciale rol, en ook hier is wetenschappelijke kennis dus van toenemend belang, bijvoorbeeld over radicalisering en (super)diversiteit.

Ten derde is er ook reeds enkele decennia sprake van toenemende individualisering en bevrijding van vanzelfsprekende en vaak ook dwingende en knellende groepsidentiteiten en groepsgewoonten, maar verliezen daarmee ook vanzelfsprekende zingevingskaders en vormen van participatie. Burgers moeten nu hun eigen leven ontwerpen en daarvoor ook zelf verantwoordelijkheid dragen. Dit leidt tot nieuwe vragen met betrekking tot zingeving, participatie en solidariteit: waar hoor je bij, hoe wil je en kun je bijdragen aan de samenleving, en wat maakt je leven zinvol? Dit is een relatief nieuw terrein voor sociaal werkers, maar wel een terrein dat goed aansluit bij hun expertise op het gebied van empowerment, participatie en sociale cohesie.

Ten vierde is er de afgelopen twintig jaar sprake van toenemende digitalisering, die enerzijds communicatie van allen met allen vergemakkelijkt maar anderzijds communicatie ook compliceert en participatie bemoeilijkt, met name van burgers die toch al belemmeringen met betrekking tot participatie ervaren. Ook dit is een relatief nieuw terrein voor sociaal werk, maar het sluit goed aan bij oudere thema's in sociaal werk zoals bestrijding van laaggeletterdheid en bevordering van empowerment.

Een laatste maatschappelijke ontwikkeling die hier van belang is, is de inmiddels breed erkende grote maatschappelijke opgave om klimaatopwarming en milieuschade te beperken, onder meer via herziening van levensstijl en via de energietransitie. Deze opgave zet sociale samenhang en onderlinge solidariteit onder druk. Hoe sociale samenhang, sociale rechtvaardigheid en solidariteit bevorderd kunnen worden is een al ouder expertisegebied van sociaal werk, dat voor deze nieuwe opgaven goed ingezet kan worden, maar wel begeleiding door wetenschappelijk onderzoek vereist. Een prangende vraag is bijvoorbeeld hoe sociaal werkers kunnen bijdragen aan een sociaal rechtvaardige energietransitie en hoe alle burgers toegang hebben tot informatie en inspraak bij de energietransitie.

Beleidsmatige ontwikkelingen

Naast deze maatschappelijke ontwikkelingen is er ook een aantal beleidsmatige ontwikkelingen die onderzoek en onderwijs op het gebied van sociaal werk extra urgent maken. Ten eerste is er in het beleid veel aandacht voor bewonersparticipatie/ burgerparticipatie, variërend van burgerinitiatieven en stadsgesprekken tot en met burgerfora en uitdaagrecht. Onderzoek toont echter aan dat theoretisch opgeleiden hier veel meer gebruik van maken dan praktisch opgeleiden. Sociaal werkers hebben daarmee de taak om te bevorderen dat ook praktisch opgeleiden op voet van gelijkheid kunnen participeren.

Ten tweede heeft de de-institutionalisering en extramuralisering van de langdurige zorg van de afgelopen decennia geleid tot een nieuwe populatie zorgbehoevenden in wijken en buurten: mensen met een psychiatrische problematiek, mensen met verstandelijke en/of fysieke beperking, en hulpbehoevende ouderen. Aan sociaal werk is de eveneens relatief nieuwe taak om te bevorderen dat deze groepen zich thuis kunnen voelen in de wijk en dat zij positieve contacten ontwikkelen met buurtgenoten. Dit vraagt van sociaal werkers nieuwe expertise op het gebied van samenlevingsopbouw. Naast bevordering van burgerparticipatie hebben sociaal werkers nu ook een taak in bevordering van goed samenleven tussen verschillende groepen burgers: niet alleen burgers met verschillende culturele en religieuze achtergronden, maar ook tussen burgers met en zonder (verstandelijke) beperkingen of psychiatrische problematiek. Hoe kunnen sociaal werkers bijdragen aan vorming van inclusieve netwerken in de buurt waar ook kwetsbare groepen in worden opgenomen? Er is dringend behoefte aan meer wetenschappelijke kennis over succes- en faalfactoren van interventies op dit gebied.

Een derde beleidsmatige ontwikkeling is deels een antwoord op deze extramuralisering, namelijk decentralisatie van zorg, re-integratie en welzijn ten behoeve van samenhangend lokaal sociaal beleid in het zogenaamde 'sociale domein' voor jong

en oud, inclusief opvoedingsproblemen en huiselijk geweld. Ook bij deze ontwikkeling spelen sociaal werkers een centrale rol. Zo moeten zij bijdragen aan preventie van uithuisplaatsing van kinderen. Daarbij hebben zij de opdracht om niet alleen naar professionele maar eerst en vooral ook informele hulp in te schakelen. En ook hier liggen veel methodische en normatieve vragen die meer wetenschappelijk onderzoek vereisen, bijvoorbeeld de vraag waardoor integraal werken en samenwerking tussen (jeugd)zorg en welzijn zo moeilijk van de grond komen en hoe dit bevorderd kan worden.

Een vierde beleidsmatige ontwikkeling betreft een nieuwe toenadering tussen (jeugd)ggz en sociaal werk, mede onder druk van de grote wachtlijstenproblematiek. Er is daardoor meer samenwerking tussen de branches van sociaal werk, jeugdzorg en ggz. Ook zijn er meer sociaal werkers in jeugdzorg en ggz werkzaam, gericht op zowel preventie als hulpverlening.

Een vijfde beleidsmatige ontwikkeling van de afgelopen decennia betreft een meer activerende verzorgingsstaat die mensen niet alleen helpt maar ook stimuleert en corrigeert. De laatste jaren is het ideaal van zelfredzaamheid daarbij leidend. Dit vraagt van sociaal werkers een moreel complexe combinatie van hulpverlening, handhaving en activering. Het vraagt van sociaal werkers ook complexe afwegingen over wat ze van burgers kunnen vragen, en wanneer zelfredzaamheid leidt tot overvraging van burgers, met eenzaamheid of schuld en schaamte over falende zelfredzaamheid tot gevolg. Hoe kunnen sociaal werkers burgers activeren en toch deze risico's beperken? Hoe kunnen sociaal werkers vormgeven aan hun opdracht om 'sociale netwerken' te activeren? Het is een kerntaak van sociaal werkers om mee te helpen bij het ondersteunen, versterken, uitbreiden, soms afbouwen van sociale relaties. Het beleid verwacht hier veel van, maar er is ook veel kritiek op de haalbaarheid van dit ideaal. Wetenschappelijk onderzoek van het SCP en van de UvH in samenwerking met de UvA heeft reeds laten zien dat zelfredzaamheid voor veel mensen niet haalbaar is en het nastreven daarvan sociaal werkers voor problemen stelt. Wat kan en mag verwacht worden van zelfredzaamheid en van sociale netwerken? Wanneer gaat streven naar zelfredzaamheid van ouders ten koste van het welzijn van kinderen? Welke rol kunnen en willen sociaal werkers hierin spelen?

Meer in het algemeen is een belangrijke vraag welke idealen sociaal werkers (zouden moeten of kunnen) nastreven, en wat de verhouding van die idealen is tot wat het beleid van hen vraagt. Is bijvoorbeeld zelfredzaamheid een nastrevenswaardig of juist problematisch ideaal? Zouden mensenrechten meer centraal moeten staan, of 'human capabilities', of 'menselijke waardigheid'? Wat betekent het terugbrengen van de menselijke maat in de samenleving en dus ook in de hulpverlening? En als dit idealen zijn die het beleid negeert of juist oplegt, wat betekent dit dan voor sociaal werkers? In hoeverre hoort verzet tegen inhumane of onuitvoerbaar beleid ook tot de taak van sociaal werkers? Of is het meer de taak van sociaal werkers om individuele problemen van cliënten in het sociaal werk maatschappelijk te agenderen, of cliënten hiertoe aan te sporen? Wat is met andere woorden de politieke rol van sociaal werk? Deze discussie wordt deels gevoerd onder de noemer van 'politisering van sociaal werk'. Er is behoefte aan meer kennis over hoe sociaal werkers hoe invulling kunnen geven aan het streven naar sociale rechtvaardigheid.

Ontwikkelingen in het sociaal werk

Naast bovengenoemde maatschappelijke en beleidsmatige ontwikkelingen zijn er ook belangrijke ontwikkelingen in het sociaal werk die om nader onderzoek en verdiepend onderwijs vragen.

Ten eerste is er een tendens naar integraal werken. Tijdens de eerste decennia van de vorige eeuw was sociaal werk sterk holistisch en integraal gericht: sociaal werkers hadden meestal een breed takenpakket ten behoeve van sociaal kwetsbaren in brede zin. Na de Tweede Wereldoorlog ontstond toenemende differentiatie van voorzieningen, beroepen en functies. Er ontstonden drie hoofdrichtingen: maatschappelijk werk, sociaal-pedagogische hulpverlening en sociaal cultureel werk, waaronder opbouwwerk, met daarbinnen talloze differentiaties. Deze differentiaties maakten het sociaal werk ondoorzichtig en complex. De laatste jaren is er in reactie hierop een beweging in omgekeerde richting, terug naar generalistisch sociaal werk, met een brede integrale taak. Ook is er de opkomst van de 'T-vormige professional' die generalistisch en specialistisch werken combineert. In de praktijk worstelen veel sociaal werkers met dit brede profiel en richten zij zich in de praktijk toch vooral op een doelgroep. De professionaliteit van generalistisch versus specialistisch werken vereist daarom nader onderzoek: wat zijn realistische verwachtingen die sociaal werkers mogelijkheden tot beroepstrots bieden?

Een andere belangrijke ontwikkeling is de (de)professionalisering van het beroep. In het begin van de 20ste eeuw werd het meeste sociaal werk uitgevoerd door vrijwilligers. Daarna is het werk sterk geprofessionaliseerd. Het afgelopen decennium is er weer meer nadruk op de rol van vrijwilligers en mantelzorgers, en daarmee volgens sommigen van (het risico van) de-professionalisering. In elk geval is er sprake van toegenomen samenwerking met vrijwilligers en informele zorg, en overigens ook met burgerinitiatieven. Dit roept nieuwe vragen op over de rol van sociaal werkers, bijvoorbeeld wat wel en niet aan vrijwilligers kan worden overgelaten en wat dit betekent voor de begeleiding vanuit het sociaal werk. Hoe kunnen sociaal werkers goed samenwerken met vrijwilligers, mantelzorgers en burgerinitiatieven?

Een derde ontwikkeling betreft de verplaatsing van het werkterrein van sommige sociaal werkers naar 'achter de voordeur' of 'wijkgericht'. Wat betekent wijkgericht werken voor de afstemming met andere professionals in de wijk? Bovendien heeft deze ontwikkeling nieuwe morele dilemma's met zich meegebracht. Hoe dichtbij moet je bijvoorbeeld als sociaal werker 'achter de voordeur' komen, hoe ga je om met alles wat je daar ziet en meemaakt? En hoe trek je grenzen met betrekking tot waar je je mee bemoeit? Of hoe verhoudt het opbouwen van een vertrouwensband zich tot het signaleren en zo nodig aangeven van huiselijk geweld?

Ten vierde heeft de lokale overheid een grotere invloed op de inhoud en de werkwijzen van het sociaal werk. Welzijnsorganisaties moeten zich sinds het begin van deze eeuw in toenemende mate via prestatie-indicatoren verantwoorden, en zijn tevens in toenemende mate afhankelijk van aanbestedingsprocedures. Dit bemoeilijkt een kerntaak van sociaal werkers, namelijk de ogen en oren van een buurt zijn door diepgaande kennis van de bewoners en hun netwerken. Het bemoeilijkt ook het voeren van professionele koers die voldoet aan eigen maatstaven, en het afleggen van verantwoording die

betekenisvol is voor het werk. Hoe organisaties zingeving van cliënten en sociaal werkers kunnen bevorderen, is daarmee een urgente vraag. Wetenschappelijk onderzoek kan bijdragen aan antwoorden op deze vraag, onder meer door verdere exploratie van normatieve professionaliteit, en van meer betekenisvolle vormen van verantwoording.

Ten vijfde bestaan er plannen om het beroepsregister van sociaal werkers verder uit te bouwen tot een formeel registratiesysteem, vergelijkbaar met wat in de jeugdzorg nu al gebruikelijk is. De effecten van registratie, in de jeugdzorg en in het sociaal werk voor volwassenen, vormen een belangrijk onderwerp voor onderzoek, op zichzelf, maar ook in relatie tot de hierboven gesignaleerde ontwikkelingen naar integraal werken en deprofessionalisering.

Ten slotte krijgt ervaringskennis een steeds belangrijker rol in het sociaal werk. Dat gaat enerzijds om de inzet van ervaringsdeskundige kennis van de doelgroep zelf. Bijvoorbeeld mensen met psychiatrische problematiek, verstandelijke beperking, of mensen met ervaring in de jeugdzorg. Anderzijds gaat het ook over de inzet van ervaringskennis die sociaal werkers zelf hebben, omdat ze ouder zijn van een kind met een beperking, kampen met psychiatrische problematiek of zelf ervaring hebben met bijvoorbeeld racisme. Dat is een relevante discussie gezien de aandacht voor diversiteit en inclusie zoals die ook in de samenleving speelt. Dit roept nieuwe vragen op over hoe ervaringskennis een plek zou kunnen of moeten krijgen in (opleidingen voor) sociaal werk, en over hoe sociaal werkers met ervaringsdeskundigen kunnen samenwerken.

Bovengenoemde maatschappelijke en beleidsmatige ontwikkelingen geven wetenschappelijk onderzoek en onderwijs naar praktijken van het sociaal werk grote urgentie.

Profiel, functievereisten en taken

Profiel:

De hoogleraar is een toonaangevende onderzoeker op het terrein van sociaal werk in Nederland die ook internationaal erkenning geniet. In het onderzoek besteedt de hoogleraar nadrukkelijk aandacht aan morele vragen en morele dilemma's, en aan zingeving en humanisering, allereerst ten behoeve van burgers/cliënten maar ook ten behoeve van sociaal werkers zelf. De hoogleraar beschikt over een breed internationaal wetenschappelijk netwerk op dit gebied, mede blijkend uit hoogwaardige internationale wetenschappelijke publicaties. De hoogleraar is tevens een zeer ervaren, vakbekwaam en inspirerend docent. De hoogleraar beschikt over een ruim netwerk binnen de praktijk van het sociaal werk, en wordt daar als aansprekend en stimulerend expert erkend, mede getuige een groot aantal publieke optredens en publicaties, zowel voor een breed publiek als voor sociaal werkers.

De hoogleraar bevordert het wetenschappelijk onderzoek naar sociaal werk, praktijken, stimuleert promotieonderzoek op dit terrein, doet daartoe aan fondswerving, initieert daarmee promotieonderzoek en begeleidt deze promovendi. De hoogleraar werkt samen met lectoren aan hogescholen op het terrein van sociaal werk. De hoogleraar profileert zich als expert op het terrein van wetenschappelijk onderzoek naar de praktijk van sociaal werk op het sociaal domein in brede zin, inclusief ggz, verstandelijk gehandicaptenzorg en jeugdzorg.

Omdat de UvH heeft de ambitie heeft om onderwijs en onderzoek naar sociaal werk te versterken, is een centrale taak van de nieuwe hoogleraar Sociaal Werk om, in nauwe samenwerking met interne en externe partners, een Masteropleiding Sociaal Werk te realiseren, door daartoe de nodige (accreditatie)procedures te initiëren en succesvol te doorlopen.

Taken: de hoogleraar

- initieert, stimuleert en begeleidt op programmatische wijze wetenschappelijk onderzoek naar sociaal werk, in relatie tot nationale en internationale ontwikkelingen. Toont daarin initiatief, leiderschap en visie.
- doet actief en systematisch aan fondswerving voor onderzoek en begeleidt en stimuleert collega's om dit te doen;
- is een kritisch denker maar ook een verbinder die aantoonbaar goed kan samenwerken en anderen kan stimuleren en tot resultaten kan brengen.
- ontwikkelt academisch onderwijs op het terrein van sociaal werk; ontwikkelt idealiter binnen twee jaar een wetenschappelijke Master Sociaal Werk. Geeft leiding aan het complete proces van planvorming tot en met accreditatie en uitvoering.
- speelt een essentiële academische en maatschappelijke rol bij het creëren van een perspectief op de betekenis van sociaal werk in de context van een veranderende en pluralistische samenleving. Zet daarmee het sociaal werk wetenschappelijk en maatschappelijk op de kaart:
- is voor externe partners inclusief media een herkenbaar en inspirerend aanspreekpunt wat betreft maatschappelijke, beleidsmatige en professionele ontwikkelingen en de rol van sociaal werkers daarbinnen.
- draagt bij aan synthetiserende activiteiten met betrekking tot onderzoek naar sociaal werk in Nederland en Vlaanderen, en internationaal, door middel van organisatie van conferenties, symposia en publicaties.
- is voor het werkveld een herkenbaar, toegankelijk en stimulerend boegbeeld voor onderwijs, onderzoek en valorisatie op het terrein van sociaal werk.

Functievereisten: de hoogleraar

- is gepromoveerd in de sociale wetenschappen
- heeft ruime ervaring met opzetten, uitvoeren, en begeleiden van academisch onderzoek op het terrein van sociaal werk, onder meer via begeleiding van promovendi
- heeft ruime ervaring en een goede track record met betrekking tot fondswerving voor onderzoek uit de tweede en derde geldstroom
- heeft een sterk publicatierecord met betrekking tot internationale academische discussies over actuele kwesties met betrekking tot sociaal werk in brede zin
- beschikt over aantoonbare actuele kennis van en visie op relevante nationale en internationale wetenschappelijke en maatschappelijke discussies met betrekking tot sociaal werk en heeft een duidelijke visie op de betekenis van sociaal werk in

relatie tot de grote vragen van onze tijd, en op manieren om deze visie tot uiting te brengen en te ontwikkelen via hoger onderwijs, onderzoek en maatschappelijke impact;

- geniet dankzij academische publicaties, vakpublicaties en publicaties voor een breder publiek erkenning en waardering als expert op het terrein van sociaal werk
- beschikt over uitstekende contactuele en communicatieve vaardigheden ten aanzien verschillende doelgroepen, van studenten, collega's, sociaal werkers tot en met onderzoeksfinanciers en beleidsmakers. Beschikt over een aantoonbaar vermogen tot verbindende en inspirerende interne en externe samenwerking
- beschikt over een ruim netwerk in wetenschap en praktijk van sociaal werk
- is een enthousiast en inspirerend docent, met een ruime ervaring met en visie op het ontwikkelen van nieuwe (onderdelen van) academisch hoger onderwijs van hoge kwaliteit;
- heeft affiniteit met humanistische inspiratiebronnen en ervaring met onderzoek en onderwijs naar morele dilemma's in het sociaal werk, en mogelijkheden voor humanisering en zingeving van burgers/cliënten maar ook van sociaal werkers.
- beschikt over Engelse taalvaardigheid op minimaal C1-niveau.

Utrecht, mei 2023